

خلاصه درس ۲۴ - مطالعات اجتماعی پایه هفتم (دانش و هنر در ایران باستان)

زبان پارسی

جلوه‌های شکوه و عظمت تمدن کهن ایران در،

بیشرفت ایرانیان در **دانش**، **هنر** و **معماری** است. که **زبان** و **خط** اساس گسترش این دانش است.

زبان **فارسی** از **زمان سکونت آریایی‌ها** در سرزمین ایران **زبان گفتاری** و **نوشتاری** مردم بوده است.

خط

قبل از مهاجرت آریایی‌ها، تمدن‌های باستانی ایران همچون ایلام، صاحب خط بوده‌اند.

در **زمان هخامنشیان**، ایرانیان «**خط میخی**» را از اقوام بین‌النهرین اقتباس کردند و تغییرات زیادی در آن به وجود آوردند.

کتیبه‌های به جا مانده از دوره هخامنشیان در **بیستون** و **تخت جمشید** به زبان پارسی باستان و با **خط میخی** نوشته شده است.

دانش

ایرانیان باستان با علوم گوناگونی چون: **ریاضی، هندسه، زمین شناسی، نجوم، و ..** آشنا بودند.

نجوم

ابداع تقویم خورشیدی (شمسی) توسط ایرانیان باستان

پیشرفت ایرانیان باستان در علم نجوم (ستاره شناسی) و **آشنایی با سنجش و تعیین زمان** به دلیل انجام **فعالیت‌های کشاورزی** در فصول مختلف سال موجب به وجود آمدن تقویم شمسی (خورشیدی) گردید.

در تقویم خورشیدی، **ایرانیان باستان سال را به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌کردند.** و پنج روز پایانی سال را جداگانه به حساب می‌آوردند.

تقویم خورشیدی از کم‌نظیرترین تقویم‌های دنیاست.

پزشکی

ایرانیان باستان خواص درمانی گیاهان را می‌شناختند.

در کتاب **اوستا** (کتاب مقدس زرتشتیان) از **سه نوع پزشک** نام برده شده است:

(**پزشک جراح، پزشک معمولی و پزشک دعا**)

پزشک دعا، با دعای مقدس، باطن افراد را درمان می‌کرد.

در دوره **ساسانیان، شاپور ساسانی** در شهر **جندی شاپور** (خوزستان کنونی) مدرسه‌های پزشکی و بیمارستان تاسیسی نمود.

در مدارس پزشکی جندی شاپور، از دانشمندان و استادان کشورهای دیگر برای تدریس دعوت می‌شد.

جندی شاپور از قدیمی‌ترین مدارس پزشکی جهان است.

در این مدرسه علوم زیر تدریس می‌شد:

پزشکی، نجوم، ریاضیات، موسیقی، شیمی (کیمیاگری) و ...

اصل ۱۵ قانون اساسی می‌گوید:

زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد ولی استفاده از زبان‌های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه‌های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس در کنار زبان فارسی آزاد است.

هنر و معماری

ایرانیان باستان در رشته‌های: سفالگری، پارچه بافی، قالی بافی، فلزکاری، چرم سازی، زرگری، کاشی کاری، سنگ بُری، حجاری، قلم زنی، منبت کاری، موسیقی، نقاشی و ... مهارت داشتند.

فلزکاری - دوره ساسانی

کوزه طلائی دوره ساسانی

سرسون تخت جمشید

پیه سوز سفالی - شوش

قدیمی ترین پارچه جهان

معروفترین بناهایی که پیشرفت ایرانیان را در زمینه معماری نشان می‌دهد عبارت بودند از:

- * تخت جمشید
- * هگمتانه
- * پاسارگاد
- * تخت سلیمان
- * طاق بستان
- * طاق کسرا

* ایرانیان باستان با توجه به شرایط آب و هوایی و مصالحی که در محل زندگی آنها بود، خانه‌های خود را از: سنگ، چوب و خشت می‌ساختند.

* با تاسیس امپراتوری‌های بزرگ و ساختن شهرها در ایران باستان، بناهای باشکوهی چون: کاخ‌ها، آرامگاه‌ها و آتشکده‌ها ساخته شدند.

تخت جمشید از نظر معماری، وسعت و عظمت شهرت جهانی دارد.